

Amoniti v prodnikih Sore

V lanski številki Loških razgledov smo si lahko prebrali zanimiv prispevek Antona Ramovša o lubniških nahajališčih megalodontidnih školjk iz zgornjega triasa, ko je sedanje škofjeloško ozemlje prekrivalo toplo Tetidno morje pred 225 do 210 milijoni let. V tem morju so živeli tudi amoniti, to je glavonožci (cefalopodi), davni sorodniki današnjih sip in lignjev. Fosilni ostanki amonitov so v Sloveniji zelo redki. Ni mi znano, da bi bili doslej amoniti najdeni na loškem ozemlju, zato na tem mestu objavljam dva

Amonit št. 1

Amonit št. 2 (foto: A. Rant)

takšna primerka. Prvi je amonit v prodniku iz sivega apnenca. 9 cm dolg, 6 cm širok in debeline 3,5 cm. Našel sem ga leta 1965, na produ desnega brega Sore, nasproti velike konglomeratne skale pod Retečami, vpricho Jožeta Vebra iz Trate. Amonit je oksiforne oblike z zelo lepo vidnimi podolgovatimi zračnimi prekatmi, ki so nalepljeni z belimi kalcitnimi kristali in ima dobro prepoznavno bivalno kamrico. Lepo so vidna tudi vijugasta septa. Lobna linija je filoceratične oblike, značilne za rod *Phylloceras* (*Neoamonoidea*). Fosil je bil v davni preteklosti prelomljen, razpoko pa je zapolnila bela kalcitna žila. Tudi drugi amonit je v prodniku iz istega sivega apnenca. Našel ga je leta 1994 Žagar v produ na desnem bregu pri Dolu nad Goričanami. Prodnik je srčaste oblike s premerom 13 cm. Amonit v njem je manjši, dolg je 7 cm in širok 6 cm. Amonit ni iste vrste kot prej opisani in ni določljiv, ker

lobna linija ni vidna. Zakalcinirane zračne kamrice so bolj okrogle oblike. Prodnik je prepreden z kalcitnimi žilami na mestih nekdanjih razpok. Oba prodnika sta iz enakega sivega apnenca in ju je prinesla Sora iz Loškega pogorja. Časovno amonita izvira iz ladinija, to je iz obdobja zgornjega dela srednjega triasa.

Na žalost ne poznamo nahajališč amonitov, skladov, od koder jih Sora prinaša. Vsekakor je vsaka takšna najdba redkost, zato je kopalci pri kopanju na Sori posvetite nekoliko pozornosti prodnikom, morda boste našli še kakšen zanimiv fosilni primerek iz daljne geološke preteklosti škofjeloškega ozemlja.

Literatura

Andreas Richter, Ammoniten, Franckh - KosmosVerlage, Stuttgart, 1982.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Ammoniten in Kieselsteinen vom Fluß Sora

Das Gebiet von Škofja Loka wurde vor ca. 220 Millionen Jahren durch das warme Tethysmeer bedeckt, was Fossilien der Muscheln Megalodontaceae, vor allem vom Berg Lubnik, beweisen. Ammonitenfossilien sind eine Seltenheit. Der Autor beschreibt zwei Fossilien in Kieselsteinen aus grauem Kalk. Das erste wurde in der Nähe von Reteče bei Škofja Loka gefunden und ist bestimmbar. Der Ammonit ist oxyconformig mit länglichen kalzinierten Luftkammern. Die Wohnkammer ist sichtbar. Eine phylloceratitische Lobenlinie ist charakteristisch für die Gattung *Phylloceras* /*Neoammonoidea*/. Der zweite Ammonit wurde im Kies des rechten Ufers bei Dol in der Nähe von Goričane gefunden. Er ist in einem größeren Kieselstein erhalten und gehört nicht derselben Gattung wie der erste. Die Lobenlinie ist nicht sichtbar. Die kalzinierten Luftkammern sind rund. Die beiden Fossilien befinden sich in den Kieselsteinen aus dem gleichen grauen Kalk, der in der geologischen Vergangenheit rissig war und ist darum mit Kalzitadern durchsetzt. Sie stammen aus dem Ladinium und sind also 220 Millionen Jahre alt.